

עוד ולד נוצר הימנה. וה"פ מדה
שפלוה עמה התשמיש שמששה
אחמול קודם שראתה: ורבי יהודה
פורט. קא סלקא דעתך השתא
הואיל וטומאת זיבה קודמת והרי
הוא טמא טומאה חמורה ואינה
אוסרתו בדברי תורה כדלמרינן
בפרקין* הזנים והמנורעים מותרים
חו לא אחיא טומאת קרי דקילא
ואסרה ליה: גבו' לאו בר טבילה
הוא. לדברי תורה והע"פ שטומאתו
חמורה ותו לא אחי קרי ומלריך ליה:

הדרן עלך מי שמתו

תפלת השחר. עד הערב. עד
חשכה: עד פלג המנחה.
בגמרא* מפרש לה: אין לה קבע.
כל הלילה זמנה. ובגמרא* מפרש מאי
לשון אין לה קבע:
גבו' מצותה. של קריאת שמע:
לוחיקין. המקדימין למנות
ומחזרים לעשות דבר בזמנו ומלותו
מקדימים (ה) לאחר הנך החמה להתפלל
וכי תנן במתני' למאחרים שלא יאחר
יותר מחלות שמשם ואילך עבר
הזמן: וכולי עלמא. שאר המתפללין
המאחרין עד חלות יכולין לאחר
ותו לא: במנחה. היינו אחר
חלות: אם תימצי לומר. כלומר
אם תשיבני בשאלתי ממה שאמרנו
טעה ולא התפלל ערבית וכו': וכיון
דעבר יומו בטל קרבנו. ואינו
מקרינו כיום אחר אס זמנו קבוע
כגון מוספים* של כל יום ויום:
מנדיל

הונא בריה דר' ירמיה בר אבא
מתפלל במנחה שתיים כולי יומא מצלי ואזיל
תפלה יהבי ליה שכר תפלה בזמנה לא יהבי ליה שכר
ערבית ב' את"ל טעה ולא התפלל ערבית מתפלל בשחרית שתיים
ויהי בקד יום אחד אבל הכא תפלה במקום קרבן היא וכיון דעבר יומו בטל קרבנו או דילמא כיון דצלותא
רחמי היא כל אימת דבעי מצלי ואזיל ת"ש דאמר רב הונא בר יהודה א"ד יצחק א"ד יוחנן טעה ולא
התפלל מנחה מתפלל ערבית ב' ואין בזה משום דעבר יומו בטל קרבן מתיבי טעות לא יוכל לתקון
וחסרון לא יוכל להמנות טעות לא יוכל לתקון זה שבטל ק"ש של ערבית וק"ש של שחרית או תפלה של
ערבית או תפלה של שחרית וחסרון לא יוכל להמנות זה שנמנו חביריו לדבר מצוה ולא נמנה עמהם א"ד
יצחק א"ד יוחנן הכא במאי עסקינן שבטל במזיד אמר רב אשי דיקא נמי דקתני בטל ולא קתני טעה ש"מ:

תנינא יבית הבסא שאמרו אע"פ שאין בו
צואה ובית המרחץ שאמרו אע"פ שאין בו
אדם אלא הכא במאי עסקינן בחדתי* והא
מיבעי ליה לרבינא יהומינו לבית הבסא
מהו יש זימון או אין זימון כי קא מיבעי
ליה לרבינא למוקם עליה לצלווי בגויה
אבל כנגדו לא אמר רבא יהני בתי כסאי
דפרסאי אע"ג דאית בהו צואה כסתומין
דמו: מתני' זוב שראה קרי ונדה שפלטת
שכבת זרע והמשמשת שראתה נדה
[י] צריכין טבילה ורבי יהודה (י) פוטר:
גבו' איבעיא להו בעל קרי שראה זיבה
לר' יהודה מהו כי פטר רבי יהודה התם
בזב שראה קרי דמעיקרא לאו בר טבילה
הוא אבל בעל קרי שראה זיבה דמעיקרא
בר טבילה הוא מחייב או דילמא לא שנא
תא שמע המשמשת וראתה נדה צריכה
טבילה ורבי יהודה פוטר והא משמשת
וראתה נדה כבעל קרי שראה זיבה דמאי
וקא פטר רבי יהודה ש"מ תני רבי חייא
בהדיא בעל קרי שראה זיבה צריך טבילה
ורבי יהודה פוטר:

הדרן עלך מי שמתו

תפלת השחר עד חצות ר' יהודה אומר
"עד ד' שעות תפלת המנחה עד
הערב רבי יהודה אומר עד פלג המנחה
תפלת הערב אין לה קבע *ושל מוספים כל היום (ר) יהודה אומר עד
ז' שעות): גבו' ורמינהו מצותה עם הנך החמה כדי שישמך גאולה
לתפלה ונמצא מתפלל ביום כי תניא ההיא לוחיקין *דא"ד יוחנן ותיקין היו
גומרים אותה עם הנך החמה וכ"ע עד חצות ותו לא והאמר רב מרי בריה דרב
אמר רבי יוחנן טעה ולא התפלל ערבית מתפלל בשחרית שתיים שחרית
מתפלל במנחה שתיים כולי יומא מצלי ואזיל עד חצות יהבי ליה שכר תפלה בזמנה מכאן ואילך ישכר
תפלה יהבי ליה שכר תפלה בזמנה לא יהבי ליה שכר תפלה בזה המנחה ולא התפלל מנחה מהו שיתפלל
ערבית ב' את"ל טעה ולא התפלל ערבית מתפלל שחרית ב' משום דחד יומא הוא דכתיב ויהי ערב
ויהי בקד יום אחד אבל הכא תפלה במקום קרבן היא וכיון דעבר יומו בטל קרבנו או דילמא כיון דצלותא
רחמי היא כל אימת דבעי מצלי ואזיל ת"ש דאמר רב הונא בר יהודה א"ד יצחק א"ד יוחנן טעה ולא
התפלל מנחה מתפלל ערבית ב' ואין בזה משום דעבר יומו בטל קרבן מתיבי טעות לא יוכל לתקון
וחסרון לא יוכל להמנות טעות לא יוכל לתקון זה שבטל ק"ש של ערבית וק"ש של שחרית או תפלה של
ערבית או תפלה של שחרית וחסרון לא יוכל להמנות זה שנמנו חביריו לדבר מצוה ולא נמנה עמהם א"ד
יצחק א"ד יוחנן הכא במאי עסקינן שבטל במזיד אמר רב אשי דיקא נמי דקתני בטל ולא קתני טעה ש"מ:

הנ

ועוד קסה דלמר לקמן (ד' ל:) טעה
ולא התפלל יעלה ויצוה צלילה אין
מחזירים אותו משום דאין מקדשין
את החדש צלילה ולמה ליה האי
טעמא תיפוק ליה דהפלת ערבית
רשות וי"ל הא דלמרינן דהפלת
ערבית רשות הייט לגבי מטה
אחרת והיא עוברת דלזו למרינן
תדחה תפלת ערבית מפניה אבל
לחנם אין לו לבטלה *ומיהו אם
איחר עד המנחה נראה דעבר זמנו
בטל קרבט כיון ששהה כל כך ולאחר
ב' תפלות לא מניט שתיקט חכמים
לחזור ולהתפלל אם שכח ואפילו
תפלה אחת אם בטל במזיד לא יוכל
לתקן ובסמוך קרי ליה מעוות לא
יוכל לתקן:

איבעיא

למה טעה ולא התפלל
תפלת מנחה ט'. לא
בני אס טעה ולא התפלל תפלת
מוסף דהא ודאי איט מתפלל בערבית
דהיאך יקרא את הקרבנות וכבר
עבר זמן מוסף וגם לא תיקט
שבע זרבות של מוסף אלא משום
וגשלמה פרים שפתיט וכוזו ודאי
עבר זמנו בטל קרבט אבל
שאר תפלות דרחמי נינהו ולואי
שיתפלל אדם כל היום כולו ואין
כאן עבר זמנו בתפלה אחרת:
טעה

ועוד קסה דלמר לקמן (ד' ל:) טעה
ולא התפלל יעלה ויצוה צלילה אין
מחזירים אותו משום דאין מקדשין
את החדש צלילה ולמה ליה האי
טעמא תיפוק ליה דהפלת ערבית
רשות וי"ל הא דלמרינן דהפלת
ערבית רשות הייט לגבי מטה
אחרת והיא עוברת דלזו למרינן
תדחה תפלת ערבית מפניה אבל
לחנם אין לו לבטלה *ומיהו אם
איחר עד המנחה נראה דעבר זמנו
בטל קרבט כיון ששהה כל כך ולאחר
ב' תפלות לא מניט שתיקט חכמים
לחזור ולהתפלל אם שכח ואפילו
תפלה אחת אם בטל במזיד לא יוכל
לתקן ובסמוך קרי ליה מעוות לא
יוכל לתקן:

הנ

כחצ בתשובה דתפלת המוסף שכבר עבר יומו למה יחזור ועוד דאין קרבן בלילה :
להזכיר קרבן המוסף שכתב עבר יומו למה יחזור ועוד דאין קרבן בלילה :
דיש לתפלה תשלומין דוקא בשטעא או נאנס אכל אם היזד מעוות שאינו
יכול לתקון הוא גם זה שם בגמרא :
ומיהו יתפלל נדבה אם ירצה ויש לו שכר תפלה דרחמי שם כתב הרא"ש
בשם גאון מעוות שאינו יכול לתקון היא ולית ליה אלא שכר רחמי דרשות
בעלמא אכל שכר מצוה לית ליה משמע דאם רוצה לחזור ולהתפלל שתיים לתשלומין
בשם גאון וראש שבע"פ שאינו מחדש בה כלום חוזר ומתפלל אם רצה מאחר שאילו טע'
ולא התפלל תפלה זו בשוגג היה חייב לשלמה בזמן תפלה שאחריה כשהיזד ולא
התפלל אותה נבי דאינו חייב לשלמה בזמן תפלה שאחריה מ"מ אם רצה להתפלל
אותה שכר תפלה דרחמי אית ליה ואין כאן מקום לחידוש כלל :

טעה ולא התפלל מנחה בע"ש מתפלל ערבית שתיים של שבת ברייתא שם :
ומ"ש ואם טעה ולא התפלל מנחה בשבת מתפלל מ"ש'ד ולקמן בסדר
מ"ש'תכא' זה הוא בסיומן רצ"ב : **ומ"ש** ואם טעה ולא הזכיר יעלה
ויבא מנחה ב"ח או שהתפלל במנחה בשבת תפלה של חול ו"ח
שמות"ל ערבית ב' וכו' גם זה נתבאר בסיומן רצ"ב וגם בסיומן תכ"ב :

בתוב בניי פרק כיצד הרגל שהרמ"ה כתב לענין נזקין שאדם אנוס לגבי שכחה
וכתב דלדברי הרמ"ה נראה ברור דמי שלא התפלל בעוד שיש לו זמן
להתפלל מפני שסבור שעדיין ישאר לו זמן אחר שיגמור אותו עסק שהוא מתעסק
בו וזין כך וזין כך עברה לו השעה שאינו נקרא מיד ופושע אלא הרי הוא בכלל
טעה ולא התפלל שמתפלל שתיים לתשלומין ומיהו לענין תפלה יש לחוש יותר מפני
שאח"כ (שבת ט) : לא ישב אדם לפני הספר סמוך למנחה וכו' וכיון שזה אינו רשאי
לומר אני אעשה ולא אעבור כשעושה הרי הוא כפושע עכ"ל ודבריו הראשונים עיקר
דלא מיקרי מויד אלא כשמצטל התפלה בשאט כפושע בלי שום טירדה :

בתוב בתרומת הדשן שנשאל על מי שהלך אצל ח"י מחמת חוב שיש לו והאחריו עמו בדברי ויכוח ופשרות ולא היה יכול ליפטר מהם אלא"כ בה לידי הפסד באתו
חוב וגוקק לשהות עמם עד שעבר זמן תפלת המנחה אי דייגינן ליה כמוזד לענין להתפלל ערבית שתיים או לא והשיב נראה דכה"ג לאו מויד מקרי ודמי
לאונס והביא כמה ראיות דכל היכא שמצטל המצוה לצורך ממונו שלא יבא לידי הפסד מקרי אונס וכן מבואר בדברי הרמב"ם בפ"ג שמי שהיה ערוך וע"י כך לא
התפלל תפלה אחת בזמנה יש-לה תשלומין ובס"י ז"ט נתבאר דשכור חשיב טועה ואם הפסיד תפלה אחת יש לה תשלומין : **בתוב** בא"ח מהא דאמר' אם הכדיל
בשתיקן ואל דקדק ה"ר יונה דכל הטועה ומזכיר מאורע שאר ימים בתפלה שלא בזמנה לא הוי הפסקה (ג) :

דרכי משה

שיטת שאצ"ל אשרי וקדיש בואיל וכבר עבר זמן המנחה א"כ היום כלה והולך לו שלא אמרו אשרי ג"פ ולא מצינו שיש תשלומין לזה וכיון שלא אמרו אשרי על מה יאמרו
קדיש עכ"ל ולכאורה נראה דדברי מהרא"י חולקים על דברי הסמ"ק ואפשר לומר דלא פליגי ומהרא"י מדבר שאינו אומר אשרי קודם תפלת ברכו כמו בשחרית אבל לאחר התפלה
קודם תפלה השנייה אפשר שמורה לדברי הסמ"ק כדי להפסיק בין תפלה לתפלה : (ג) וכתב בא"ז במשנה ברכות אי טעה והתפלל בחול של שבת או של יום טוב פוסק אפילו
באמצע הברכה דרמ"א לחובה :

פרישה

(ד) ר"ל כל זמן שלא עבר היום דיוקו מדהתחיל בה"ג בתפלת ערבית . ומ"ש וכ"כ הרמב"ם
דיוקו מה שכתב לבסוף וכן בשאר תפלות והא דמתחיל ונקט טעה ולא התפלל
מחמת ר"ל חפילו שחרית דכזה תפלת חובה אפי"ה אין לה תשלומין משום דעבר זמנה הוא
למנוקף אם היה מתחיל בערבית של ה"א הטעם משום דתפלת שחרית רשית ולא משום דעבר
זמנה הוא וחז"ל קאמר בשאר תפלות לאשמעינן לית דוקא שחרית משום דעבר יומו וק"ל :

(ה) **אבל** השב"ם כתב וכן דעת הפוס' והרא"ש והר"ד יונה ב"י :
(ו) **אין** לה תשלומין ומ"מ יכון להתפלל נדבה ולחדש בה דבר ב"י ע"ש בשם הר"י :
(ז) **טעה** בתפלת מוסף אין לה תשלומין דהאין יקרא את הקרבנות וכבר עבר זמן
מוסף וגם לא תקנו שבע ברכות של מוסף אלא משום ונשלמה פרים שפתינו ומוה ודאי עבר
עבר זמן בתפלה אבל שאר תפלות דרחמי יניחו והלואי שיתפלל אדם כל היום כו' ואין כאן
אלא משום ונשלמה פרים שפתינו ומוטו כבר עבר (פי' צריכין ב' עמיים אהודי דכיון דמוסף לת' נתקן
נתקן משא"כ בזה מש"ה אין לה תשלומין :

דבר כדפי' דאין לך חדוש גדול מזה ה"ג בטעה ולא התפלל ב' תפלות נתי' י
להתפלל בתפלה שאינה סמוכה לה בלא חדוש דאין לך חדוש גדול מזה שמתפלל
לתשלומין וי"ל דה"ר יונה לא ראה דברי ר"ה גאון שכתב בדיון מויד ועלה על דעתו
דר"ה גאון אינו מחלק דכל תפלת נדבה צריך לחדוש וליתא דדוקא בנדבה גרידא
בעי חדוש אבל היכא דמתפלל בנדבה לצורך כי הכא דכוננו לתשלומין א"ש חדוש
ודמיו' להא דכתב הר"י יונה גופיה דכשהתפלל מנחה ב"ח ושכח יעלה ויבא דפליגי
בה הגאונים אם חייב להתפלל בערבית י"ח לתשלומין מנחה ב"ח דאיכא גדולים
דלא יתפלל שהרי במנחה ג"כ התפלל י"ח ולא יוסף דבר לתשלומין א"ש חדוש
ופסק הר"י יונה דיתפלל בנדבה וא"ש לחדש דבר שאין לך חדוש גדול מזה שמתפלל
בנדבה משום ספק וכמ"ש רבינו בסוף סי' זה כ"ש הכא דאיכא נמי גדולי עולם
ובה"ג בראשם דחייב להתפלל בטעה ולא התפלל ב' תפלות זו אחר זו דמתפלל אח"כ
שלש דפשיטא דיכול להתפלל בנדבה בלא חדוש כי היכא דכתב רבינו האי בדיון מויד
והכי נקטינן בדיון בזו ובין בזו יתפלל בנדבה בלא חדוש ודלא כמה שפסק
בש"ע דבבא להשלים שתי תפלות יתפלל בנדבה ושיחדש בה דבר וכשלא התפלל
מויד ויבא להתפלל בתפלה הסמוכה לה יתפלל בנדב' וא"ש חדוש דלית' אלא אידי
ואידי מתפלל בנדבה בלא חדוש כנ"ל ולפ"ו נמי ניח' דלא קשה אמאי כתב רבינו בדיון
מויד דיתפלל נדבה אם ירצה ולא כתב כן בשכח ולא התפלל ב' תפלות זו אחר זו
אלא ודאי ז"ל דהתם לא אצטריך ליה לכתבו דכיון דכתב בדיון מויד דיכול להתפלל
בנדבה אע"ג דליכא למ"ד בגמרא דאיכא תשלומין במויד כ"ש בשכח ב' תפלות זו
אחר זו דאיכא בה"ג והראש"ה ושאר גדולים דמפרשין הסוגי' דחיי' להשלים מדיכא
דגמרא וכדפי' דפשיטא דמתפלל בנדבה ותו דבדיון מויד אין מוטל עליו להתפלל
בנדבה אלא אם ירצה אבל בשכח ב' תפלות כיון דאיכא פלוגתא דרבוותא מוטל
עליו להתפלל בנדבה לנחת מידי ספק כמו בשכח יעלה ויבא במנחה דר"ח דבסמוך
ודלא

עמו בדברי ויכוח ופשרות ולא היה יכול ליפטר מהם אלא"כ בה לידי הפסד באתו
חוב וגוקק לשהות עמם עד שעבר זמן תפלת המנחה אי דייגינן ליה כמוזד לענין להתפלל ערבית שתיים או לא והשיב נראה דכה"ג לאו מויד מקרי ודמי
לאונס והביא כמה ראיות דכל היכא שמצטל המצוה לצורך ממונו שלא יבא לידי הפסד מקרי אונס וכן מבואר בדברי הרמב"ם בפ"ג שמי שהיה ערוך וע"י כך לא
התפלל תפלה אחת בזמנה יש-לה תשלומין ובס"י ז"ט נתבאר דשכור חשיב טועה ואם הפסיד תפלה אחת יש לה תשלומין : **בתוב** בא"ח מהא דאמר' אם הכדיל
בשתיקן ואל דקדק ה"ר יונה דכל הטועה ומזכיר מאורע שאר ימים בתפלה שלא בזמנה לא הוי הפסקה (ג) :

הכנס

(ח) **אבל** אם הויד ולא התפלל כו' מיהו יתפלל נדבה עיין בב"י שכתב דחפילו בלא חידוש
מתפלל נדבה ור"ל חפילו לרא"ש ורבינו האי דבסי' ק"ז מודים בזה והף שנשכח
ב' תפלות אין תשלומין לראשונות כתב ר"י דיתפלל עוד ח' נדבה ודוקא ע"י חידוש חילק ב"י
דשאני הכא דאם היה שוגג היה לתפלה זו תשלומין השתא נמי דמויד הוא כהי דתשלומין אין
לה מיהו נדבה יתפלל חפילו בלא חידוש משא"כ בשכח ב' תפלות דלא מצינו צד תשלומים
לתפלה אחר זמן וכן תפלות ועיין בתשובה שהארכתי והוכחתי מת"ה דגם בזה צריך חידוש
ע"ש . מיהו יש לנדר' ולרמות הראייה וכמ"ש שם וז"ל ב"י כתב האגור דככה"ג אם שכח ולא
התפלל ערבית ושחרית דמתפלל במנחה ג' מתפלל של מנחה ואח"כ של שחרית ויח"כ של ערבית
עכ"ל וע"ש מאי חידש לנו ב"י בזה בשם האגור והלא גס רבינו כ"כ בהדיא לרעת בה"ג :
(ט) **וי"א** שאין צריך מאחר שהתפלל תפלה שלימה אף שלא כתיבא ס"ם התפלל י"ח ולא אמרו
לשם אלא היכא דלא התפלל כבר . וא"ש לחדש בה דבר ועיין בס"ם רצ"ב שכתב
רבינו ז' הרא"ש בטעם דכיון שמתפלל אותה מנסה את ל' חידוש גמ"ל נתי' י

[ב] דהכל הולך אחר סוף השלש. כתב בנימוק"י ז"ל נ"ו ע"ג מדפי הרי"ף] ומשמע מהכא דאינו צריך שיהיה המערער כל שלש במקום שיכול למחות אלא דוקא צקוף שלש, ואפילו היה בתחלה שלש במקום הראוי למחות ולא מיחה והלך במקום שלא היה יכול למחות לא עלתה לזה חזקה, דאמרינן דעתו היה למחות אלא שלא נודמן לו עכ"ל. וכעין זה כתב בנימוק"י פרק כ"ג הרגל [י' ע"ג מדפי הרי"ף] שם הרמ"ה לענין תפלה דהוי אונס כל שצדור שעדיין יש לו זמן להתפלל ואח"כ שכתב ע"ש. 12ב)

שהעם טרודין בשוקים שלהם. הגה: ויש אומרים דמזה יש ללמוד [ב] דהכל הולך אחר סוף הג' שנים שאם היה בתחילתן במקום שאין יכול למחות וצקוף במקום שיכול למחות הוי חזקה ואם היה בתחילתן במקום שיכול למחות והלך למקום שאין יכול למחות לא הוי חזקה דמה שלא מיחה בתחילה יש לומר שסמך למחות צקוף ולשוב אלא שלא נודמן לו (נ"י פרק חזקה).

ב אין כל אלו הדברים אמורים אלא כשהדבר

ואיכא למידק, כיון דהולך אחר הסוף א"כ מיקשי למה הוצרך לומר צקוף צראי הו"א דהא אפי' היה עמו צמדינה בתחלה שלש כיון דצקוף שלש לאו צר מחוי לא הוי חזקה כיון שהוא טרוד צקוף שלש, וליכא למימר דהיכא דהיה עמו צמדינה בתחלה שלש שידע מן החזקה א"כ גם ציוס השוק היה יכול למחות בקל, דא"כ אפילו הוי צקוף צראי נמי נימא הכי, כיון שהחזקה נשמעת אפילו צריחוק מקום שחוקר צנכסיו מי מחזיק וכמ"ש חוס' [ל"ה ע"א ד"ה מחאה] והרא"ש [ס"ו] פרק חזקה, וע"כ ז"ל כמ"ש צקוף"א דמחמת טרדות השוק שכתב מחוקמו של זה, וא"כ אפילו היה צמדינה נמי כיון דצקוף שלש טרוד ציוס השוק שכתב והוי ליה אונס צקוף שלש. ●

ולכן נראה דהנ"י כתב אליבא דיש מפרשים שפי' דציוס השוק טרוד ואין לו פנאי למחות ע"ש רש"ז"ס, א"כ יחא דדוקא היכא שהיה אונס גמור צקוף שלש הוא דאין לו חזקה, ומשום דאמרינן דעתו היה למחות אלא שנאנס,

וכמו שאמרו גבי תפלה כה"ג שנאנס לצקוף. אבל לפי י"ט מפרשים דלא הוי אונס צקוף שלש אלא שאין לו פנאי למחות ואי צעי מצי מוחה, א"כ היכא דהיה בתחלה צקוף צראי למחות ולא מיחה מפני שסמך למחות צקוף, א"כ למה לא מיחה כיון דאי צעי

מוחה. וזה נראה לענ"ד צנונת הצ"י [ס"ב] שכתב על דברי הנ"י ז"ל ודין זה ליתיה אלא למפרשים דלא היה לו פנאי למחות עכ"ל, ודברי הצ"י תמוהין, וכבר כתבו בזה האחרונים עיין בדבריהם (צ"י) [צ"ח] וצנכה"ג [הג"י צ'].

ולפמ"ש יחא, דלפי פירוש הרש"ז"ס דציוס השוק אומר לא ידעתי שזה החזיק, וכיון דאפילו צמדינה אחרת נשמעת החזקה א"כ ז"ל דשכת מחמת טרדת השוק וכמ"ש זה הוי אונס גמור, א"כ אפילו היה עמו צמדינה נמי לא ליהוי חזקה כיון דצקוף שלש שכתב ונאנס, ונימא בתחלה דעמו למחות לצקוף אלא שנאנס ציוס השוק ולמה הוצרך לומר צקוף צראי הו"א, אלא ודאי דברי הנ"י אינו אלא ליש מפרשים וכמ"ש ודו"ק.

רבש"ך [סק"א] כתב ז"ל ונראה לי דאם בתחלה ידע שזה החזיק בשלו ולצקוף הוא רוצה לטעון טרידנא ולא ידעתי שהיית מחזיק בשלי לא מהני והוי חזקה וכן הוא כוונת צ"י, ע"ש ודבריו סתומין. וגם צעיקר דבריו לפמ"ש מוכרח דיכול לטעון לא ידעתי שהיית מחזיק בשלי היכא שהיה טרוד מחמת יומא דשוקא ונאמן לומר שכתתי שהיית מחזיק בשלי, דהא אפי' צקוף צראי נשמעת החזקה וכמ"ש ודו"ק:

מלואי חושן

כן עיי"ש.

שהיה במקום רחוק שלא היה יכול למחות אינו נאמן וביאר רבינו דהטעם דלא אמרינן בזה זיל ברר אכילתך כמו בשכונני גואי דהתם הוי ספק בגוף החזקה אבל כאן שיש לו עידי חזקה כיון שהחזקה נשמעת אפי' מרחוק א"כ במדינה אחרת נמי החזקה בשלימות ועיי"ש, ועיין נתיבות שכתב כן ליישב מה שהק' התומים על הרא"ש דף ל' דבריש דבריו כתב משום דלא ידע דהיה בביתו משמע דגם החזקה אינה

12ב) בשיעורי אבי עזרי נדרים [כת"י] העיר דהנמוק"י בסוף דבריו מסיק דלענין תפילה הוי פושע, ואמנם עיין בב"י אור"ח סי' ק"ח ובהגהות הב"ח שם שציקר כהרמ"ה דגם לענין תפילה הוי אונס.

13) בכתונת פסים על הנמוק"י כ' ע"ז ז"ל ואינו קושיא דהגמרא מריא ומחפר המעשה האיד היה, והביא משער